

РЕЦЕНЗИЯ

от

проф. д-р Моника Попова

щатен преподавател на Нов български университет

с направление 8.2 Изобразително изкуство

върху материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ на Нов български университет, гр. София

По област на висше образование 8. Изкуства професионално направление 8.2 Изобразително изкуство (моден дизайн)

В конкурса за „професор“, обявен в Държавен вестник, ДВ бр. 08/28.01.2022 г. за нуждите на департамент „Моден дизайн“ като единствен кандидат участва доцент д-р Елена Георгиева Тодорова, Нов български университет.

I. Кратки биографични данни за кандидата

Доц. д-р Елена Тодорова е родена е на 17.06. 1961 г. През 1989 г. завършва ВИИИ „Николай Павлович“ специалност „Промислени изкуства. Силикатни форми“. През 2018 г. защитава дисертационен труд на тема: „Символ и функционалност в дизайна на монети“.

От 2006 г. Елена Тодорова е доцент по моден дизайн в департамент „Моден дизайн“ на НБУ и демонстрира много активна творческа и преподавателска дейност. Списъкът на творчеството, отличията и наградите на доц. Тодорова е завидно дълъг и впечатляващ.

Професионалната и експертната дейност са насочени към изработването на медали, монети, плакети и накити, като едни от най- значимите и награди в областта на дизайна са:

I-ва награда за юбилейна монета на тема: Средновековни български владетели. Цар Иван Асен II”, 2018г. ; I-ва награда за юбилейна монета на тема: „140 години от Освобождението на България”, 2018г.; I-ва награда за юбилейна

монета на тема: " Средновековни български владетели – Хан Тервел", 2017г.; I-ва награда на национален конкурс на БНБ за сребърна възпоменателна монета на тема: „Св. Климент Охридски“, 2016г.; I-ва награда на национален конкурс на БНБ за сребърна възпоменателна монета на тема: “140 години от Априлското въстание”, 2016г.; I-ва награда за юбилейна монета на тема: „250 години от написването на История славянобългарска“, 2012г.; I-ва награда за юбилейна монета на тема „Български църкви и манастири - манастира Зограф“, 2011г.; I-ва награда за юбилейна монета на тема: "Средновековни български владетели – Хан Крум", емисия 2011г.; I-ва награда за юбилейна монета на тема: „Традиционни български занаяти – грънчарство“, емисия 2009г.; I-ва награда за юбилейна монета на тема: „130 години от Освобождението на България“, 2008г.; I-ва награда за юбилейна монета на тема: „ Именити български гласове – Борис Христов“, 2008г.; I-ва награда за юбилейна монета на тема: „Именити български гласове - Николай Гяуров“; I-ва награда за сребърна юбилейна монета на тема: „Именити български гласове – Борис Христов“, 2007г.; I-ва награда за сребърна юбилейна монета на тема: „Световно първенство по футбол, Германия, 2003 г.“; I-ва награда за юбилейна монета на тема: „120 години Независимост на България“, емисия 2005г.; I-ва награда за серия от 10 златни, възпоменателни монети с обща тема: "XXVIII летни олимпийски игри, Атина (Гърция), 2004 г."; I-ва награда за серия от 10 златни, възпоменателни монети с обща тема: "XXVIII летни олимпийски игри, Атина (Гърция), 2004 г." ; I-ва награда за златна юбилейна монета на тема: „Богородица“, 2003г.; I-ва награда за сребърна юбилейна монета на тема: „Световно първенство по футбол, Германия, 2006“, емисия 2003г.; I-ва награда за сребърна юбилейна монета на тема: „Асоцииране на България към Европейския съюз. Църквата Пантократор, 2000г.“; I-ва награда за сребърна юбилейна монета на тема: „XXVII летни олимпийски игри, Сидни (Австралия), 2000 г. Вдигане на тежести“; I-ва награда за сребърна юбилейна монета на тема: „XXVII летни олимпийски игри, Сидни (Австралия), 2000 г. Висок скок“; I-ва награда за сребърна юбилейна монета на тема: "Пеещо дете", 1997г.; I-ва награда за сребърна юбилейна монета на тема: „XVI световно първенство по футбол, Франция, 1998 г. • Футболист в атака“, 1997г.; I-ва награда за сребърна юбилейна монета на тема: "XVI световно първенство по футбол, Франция, 1998 г. • Двама футболисти“; I-ва награда за сребърна юбилейна монета на тема: " XVIII зимни олимпийски игри, Нагано (Япония),

1998 г. • Кънки-бягане”; I-ва награда за сребърна юбилейна монета на тема: ”110 години от Съединението на България”, 1995г.; I-ва награда за сребърна юбилейна монета на тема: ” 50 години ФАО”, 1994г.; Награда на Ректора на НБУ, 2009г за високи творчески постижения. ; Златен приз за „Колекция накити от сребро и корали“, „2009 Korea – Azerbaijan International Invited fashion Exhibition“, held in Baku, Azerbaijanq 4.07.2009; Самостоятелна изложба „БИЖУТА“, столична галерия „Арт Алея“ – 9.05.2018г

II. Общо представяне на процедурата и кандидата (Оценка за съответствие с минималните национални изисквания и изискванията на Нов български университет)

В конкурса за „професор“ доц. д-р Елена Тодорова е представила документи, които са в съответствие с наукометричните показатели, заложи в Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане и изискванията на НБУ както следва: Кандидатът за заемане на академичната длъжност „професор“ доц. д-р Елена Тодорова, при изискуеми 750 точки е представила научна-творческа продукция и материали за участие в конкурса възлизащи общо на 3465 точки. Те превишават минималните национални изисквания и изискванията на НБУ с 2715 точки. Това ми дава основание да твърдя, че кандидатът доц. д-р Елена Тодорова покрива изискванията по чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ и тези на НБУ за участие в обявения конкурс за заемане на академична длъжност „професор“.

III. Обща характеристика на дейността на кандидата. Изследователска (творческа) дейност и резултати.

Доц. д-р Елена Тодорова има впечатляваща творческа активност, както и впечатляващ брой първи награди в спечелени конкурси за направата на монети на различни тематики.

Преди много години, един мой преподавател по скулптура в НХА, ми беше казал, че хора, които се занимават с номизматика, или по-точно с направата на пластичната визия на монетите са едни от най- добрите скулптури. Предполагам, защото в големия мащаб можеш да заблудиш зрителя,

докато в малката форма, която прилича почти на пиктограмен знак, но със силна натурна натовареност, няма как да се измъкнеш!

Това с пълна сила важи за изображенията на всички монети на дизайнера и преподавател – доц. д-р Елена Тодорова. Възхитена съм от нейната чувствителна деликатност в подбора и съчетанието на идеите, силуета, композицията, динамиката на образа спрямо съдържанието, историческото познание, цветовото разиграване спрямо матирани повърхности и растерни решения, канон и творческа свобода, както и женска чувствителност в реализирането на парично изразно средство, натоварено с проблематиката на един патриархален от хилядолетия свят.

Доцент Тодорова се представя със серия монети, от които се опитвам да извадя свои фаворити и не мога!

Нивото е толкова високо, че човек се обърква, защото всяка една композиция е формула!

За да създаде формула, човек преминава през много дългосрочно натрупване на знания и умения, за да може на финала, това което сътвори, да изглежда неръкотворно, концептуално и без каквато и да е излишност. Това е смисъла на цялата идейна и визуална натовареност и при създаването на монетата. Тя трябва да изглежда толкова ясна и проста, като буква, като знак! Не случайно и при монетите и медалите, процеса на създаване, е както и при всички останали типографски образи! В светът на типографията, дори и зад най-простата линия, стои гигантски труд, умение и познание. Всичко това важи за всяко едно от произведенията на доц. Елена Тодорова.

Натурата и ювелирния образ в работите на доц. Тодорова са толкова мощни, че те създават една чувствителност и дантеленост на визията, която ги прави неповторими и единствени!

Тази дантеленост на образа забелязвам в серията „Средновековни български владетели“ / Цар Иван Асен II, Хан Тервел, Хан Крум.../, както и на повечето монети, които са със сложни композиционни схеми, намиращи са на обратната страна на формата.

Повечето от сцените са композиционно сложни, но въпреки това са максимално четими и балансирани в съотношение- каноничните изисквания и творческата свобода. Такъв пример е монетата с лика на Богородица и Исус Христос / композицията е в нетипична поза на Богородица , както и на младенеца, но това прави композицията много по-хералдична, повече в кръстовидна схема и с усещане за символна протекция.

Прекрасни са монетите и с портретните образи посветени на Стоянка Мутафова, Борис Христов, Никола Гяуров, Севт III.

Освен чрез приликата, красотата се проявява и чрез мекотата на формите и играта между лъскавата и матираната повърхност.

Съвършенство в излъчването и състоянието на образа, е постигнато в образа на Севт III.

Уникална е монетата посветена на българския занаят /грънчарството/.

Красотата в тази монета е нейното сложно съчетание и успешен баланс между релеф и цвят.

Техниката на изграждане на образа е на база египетски релеф, запазен до ден днешен в направата на подобен тип изображения. Както в Др. Египет, така и при някои от съвременните монети, медали, плакети и т.н се използва съчетанието между релеф и цвят. Това за първи път в историята на човечеството е забелязано при Древните египтяни. В изображението на монетата посветена на грънчарството, има една препратка към този древен похват на съчетание на двумерен с тримерен образ. В тази композиция има и друг интересен и красив момент, а именно, разгръщането на троянската шарка , пресичаща като хоризонтала през цялата композиционна схема.

Не на последно място поставям хармонията в съчетаването на буквите спрямо образа, както и златните участъци спрямо сребърните.

Всичко представено от доц. Тодорова, като основно творческо постижение е с качествата на висок професионализъм и за мен е национално богатство!

IV. Учебна и преподавателска дейност

Елена Тодорова е с научно звание „Доцент“ / ВАК/ от 2006г.

Преподава в курсове към департамент „Дизайн“ на НБУ.

Участва ежегодно в множество проекти и семинари свързани с модните облекла и аксесоари. Тя е основен преподавател в специалност “Мода”, която обучава студентите в посока – пластично и дизайнерско мислене по отношение на аксесоара / като произведение на изкуството/, което да е пряко ангажирано със средата, за която е създадено.

Нейната дългогодишна практика обвързана с нумизматиката и дизайна на монети ѝ помага да жонглира във всички останали дизайнерски поведения, особено по отношение на предмета, пластиката или бижутото, създадено за света на модата.

Тя е един от ръководителите при създаването на БП „Уеб дизайн и графична реклама“, стартирала през 2018/19 учебна година.

Редовно и активно участва в актуализирането на БП „Мода“ и майнер програма, втора специалност „Мода“.

Разработила е курсовете: MODB509 Модни аксесоари I част, MODB608 Модни аксесоари II част, MODB708 Детайли в облеклото I част, MODB805 Детайли в облеклото - II част, MODB102 Изобразителна методика на дизайна I част, MODB202 Изобразителна методика на дизайна - I част MODB103 Експериментални рисунки, MODB203 Експериментални рисунки - II част

Организираща е и провеждала Национална научна конференция „Иновативни подходи в дизайна, архитектурата и визуалните изкуства“ 3.05.2015, НБУ.

Организираща е общотекстилна конференция ‘2014 „Иновации в текстила и облеклото“, 23-24 октомври 2014 г., зала 310, корпус 1, НБУ.

V. Лични впечатления от кандидата

Познавам Елена Тодорова от близо 20 години и смея да твърдя, че тя един великолепен преподавател, колега и творец. Възхищавам се на нейната преданост към студентите и креативност в посока подобряване и осъвременяване на обучителния процес, както и въвеждането на нови технологии в образователната система. Тя е един мъдър преподавател и с лекота създава среда, в която хората се чувстват уютно и уверено. Тя и целият колектив на департамент „Моден дизайн“, създадоха модел на обучение с много последователи. Департамент „Моден дизайн“ в НБУ е възможно най- доброто място за обучение на студенти по мода в България. Доц. Тодорова и нейните колеги, създадоха школа със достоен имидж, и с разпознаваем почерк.

VI. Административна и обществена дейност

Доц. Тодорова е ръководител на департамент „Дизайн“.

Участва в Програмен, Факултетен и Академичен съвет на НБУ

/Член е на факултетния съвет към БФ от 2018 – до момента;

Член на програмния съвет към департамент „Дизайн“ от 2014 – до момента;

Член на Академичния съвет на НБУ от 2009 до 2011;

Член на факултетния съвет към БФ от 2009 до 2012/.

VII. Мнения, препоръки и бележки по дейността и постиженията на кандидата

Нямам критични забележки към общото представяне на кандидата – доц. д-р Елена Георгиева Тодорова. Препоръчвам ѝ да продължи да преподава със същата креативност, мъдрост и всеотдайност.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В заключение искам да изразя своето положително мнение за очертаните приноси в творчеството и научно-изследователска дейност на доц. д-р Елена Тодорова, както и извършваната от нея преподавателска дейност, които отговарят на областта и професионалното направление на обявения конкурс. Призовавам уважаемите членове на научното жури да подкрепят кандидатурата ѝ и да предложим пред Академичния съвет на НБУ, доц. д-р Елена Георгиева Тодорова да бъде избрана за „професор“ по професионално направление 8.2. Изобразително изкуство /моден дизайн/

С уважение:

03.06.2022 г.

/проф. д-р Моника Попова